

Et billede fra MUFİ af Anders-Petter Andersson, Birgitta Cappelen og Fredrik Olofsson. Billede fra Frederik Olofssons hjemmeside.

Interview med Anders-Petter Andersson Ph.d. forsker i musikvidenskab og komponist. Et digitalt Bauhaus. Del 3.

MUFİ. Et musikalsk felt, der får The Britney Dance Academy og andre interaktive danseflader til at ligne legetøj for reptiler.

Lyd. Løbet er kørt for den traditionelle komponist i vores digitaliserede verden, hævder ph.d. forsker i musikvidenskab og komponist **Anders-Petter Andersson** fra K3 i Malmø. I den interaktive musik fokuseres der opmærksomt på lytteren, der gennem sin aktive, kropslige og lystfyldte medproduktion deltager i og forandrer værket. Interview: **Anne Roelsgaard Obling.**

Museet for Samtidkunst

Stændertorvet 3D, 4000 Roskilde
tlf.: 46 36 88 74, fax: 46 36 01 90
www.mfsk.dk

museet@mfsk.dk

Åbent ti - fre. kl. 11-17, weekend kl. 12-16

Antologien K3 – ett digitalt Bauhaus kan bestilles på
www.information.dk/forlaget

Et Digitalt Bauhaus

24. januar - 21. marts 2004

Der er iskoldt i den gamle husarstald, hvor Kopenhagen har sat ophavsmanden til det interaktive musikprojekt, *MUFİ*, i stævne. Anders-Petter Andersson og Birgitta Cappelen (se Et digitalt Bauhaus. Del 2.) hopper rundt på et slags dansegulv af røde plysfelter, mens museumsinspektør Morten Søndergaard forsøger at finde beatet i et hjørne af installationen. 'To freak freely' synes at være trylleformularen, der sætter kropsvarmen i cirkulation, og der går da heller ikke mange minutter før også Kopenhagens udsendte kaster sig ud i en risikabel improvisation i det musikalske felt. For en kort stund placerer ellers søvnige Roskilde sig solidt på landkortet som platform for en hypermoderne og eksperimenterende digitale lyd-kunst.

MUFİ står for et musikalsk felt og har fået sit navn fra 'Music' og 'Field'. Installationen inviterer publikum til at danse og bevæge sig over felterne, og den besvarer bevægelserne med genkendelige lyde fra jazz'en og populærmusikken. Samtidig ruller en pulserende grafik over baggrundsvæggen, der ændrer sig interaktivt i forhold til de forskellige stimulationer. Musikken og videoen forandres altså konstant i takt med handlingerne i feltet.

MUFİ er en del af Anderssons ph.d. afhandling, *Interaktiv musikkomposition*, hvori han blandt andet forsøger at besvare, hvorledes vi kan skabe musikalsk tilfredsstillende interaktiv musik. I sit arbejde bygger han videre på den viden man allerede har indhentet i den traditionelle populærmusik og improvisationskunsten, og forsøger herudfra at skabe nye kompositionsmetoder.

I MUFİ følger de musikalske svar de musikalske regler vi kender indenfor traditionelle genrer. Hvad er meningen med at reaktualisere og bygge videre på tidligere tiders udtryk i stedet for fx at bruge gennemsamlede lydbilleder?

Det har fra starten været vigtig at vælge et musikalsk udgangspunkt, som publikum ville kunne forholde sig til, og som de i forvejen har et nært kendskab til. Jeg kunne have valgt lyd fra det avantgardistiske støjunivers eller noget dansk elektronika musik, men problemet med de mere avantgardistiske genrer er, at de ikke altid taler tydeligt til folk og derfor ikke kan bruges direkte som populærmusikalske udtryk. Så derfor har jeg valgt jazz, techno, og traditionel populærmusik, som lytteren eller brugeren allerede har et forhold til.

Selvom man ikke er musikekspert kan man i *MUFİ* lave lyd, prøve sig frem og få forskellig respons på, at man faktisk eksisterer: Hallo, jeg interagerer og altså er jeg. Men man kan også udforske musikken og udnytte eksempelvis jazzens indre logik. Jo bedre

musikalsk man fremstår, jo mere belønning får man igen. Belønningen kan eksempelvis antage form af en sej basgang, tempovekslinger eller en begejstret tenorsaxofon. Men man kan også vælge at være pågående og skabe konflikt fremfor at søge det harmoniske samarbejde. Bassisten vil ikke rigtig følge med solisten og han hænger gevaldig i det. Herved skabes den gnist i musikken, som publikum elsker ved jazz: det konfliktfyldte samspil. Og man omtaler det som en fremragende timing.

Kan man som eksperiment forestille sig MUFİ som fast inventar i et lydstudie, hvor musikerne individuelt eller i fællesskab kan boltre sig og udforske musikken på nye måder?

Absolut. *MUFİ* er allerede afprøvet med professionelle musikere, og jeg ville egentlig også gerne afprøve det interaktive musikprojekt med dansere og håber, at det kan lade sig gøre på årets RADAR festival i Vega. Men en af mine pointer er, i forlængelse af K3 og skolens ambitioner, at installationen også besidder en immanent vilje til at demokratisere det offentlige rum og nedrive på forhånd fastlagte hierarkier. I denne sammenhæng vil det sige at nedrive de forhindringer, der gør umuligt for det almindelige publikum og den ikke-musiske ekspert at deltage. Der er mange deltagerspæktiver at tænke på. Man kan tale om 'listening walk' og 'sound walk'. Førstnævnte individ går rundt og lytter, står i baggrunden og er passiv. Præcis som man kan foretage en 'listening walk' på et regulært dansegulv. Sidstnævnte person går derimod rundt og frembringer selv lyd. Han eller hun er en 'soundwalker' og det betyder, at man med sin krop danser og bevæger sig i et synligt felt i forhold til andre aktører. *MUFİ* opfordrer til at skabe en social kollektiv situation, hvor man samarbejder og indgår i et dialogbaseret fællesskab.

Den digitale komponist synes at indskrive sig i avantgardens bestræbelser på at balancere mellem lydteknik og lydteknik. Samtidig genopliver han også dannelsesaspektet, som i dit tilfælde ved at tage jazzens forhold til den frie improvisation op på ny, og lader os hermed genopdage og udforske tidligere kunstneriske erfaringer?

Jeg forsøger altid at forklare komponisterne, at de endelig ikke må glemme, det de kan fra konservatoriet og deres professionelle liv: Beethoven, Mozart, jazz osv. De skal også medbringe deres indgående kendskab til samspillet med hinanden som musikere, og mødet med publikum. Men de skal lære at tænke musikken som en aktør blandt mange andre. Computeren er jo også en aktør og man taler om interaktionsdesign. Den reaktion man skaber hos publikum må også programmeres og komponeres. Og det forhold at musikken forandres over tid, må der også skrives algoritmer for. Men det er ikke algoritmer som jeg personligt, som komponist, kan sidde i min stue og bestemme. Jeg må tænke ud fra et felt inden for hvilket musikken forandres. Enkelt sagt forandres komponistens rolle i og med, at han må indarbejde de deltagende brugere som medskabere. Dvs. publikum som udover passivt at konsumere musikken eller anvende lyd som et signal, nu også bliver medskabere gennem deltagelse og selektion. Den klassiske lyttersituation i koncertsalen kan man godt glemme alt om. Man kan medtage en masse viden herfra, men man kan glemme situationen som alenerådende. Der findes ikke en ideal lytter.

Den danske elektronikkomponist Morten Remmer har sagt, at folk der arbejder med elektronisk musik per definition er anarkistiske. Er du enig med ham?

Jeg synes, at det meget betydningsfuldt at fastholde, at den interaktive komponist altid er en kollektivist før han er noget andet. Det udelukker ikke, at han sagtens kan være en kollektivistisk anarkist. Når man træder ind i *MUFİ* får man individuelle svar, men i samme øjeblik man ønsker det, er der basis for at opbygge noget i fællesskab. Anarkisten tenderer kun at ville gøre det første: at være individualistisk helt igennem.

John Cage, der i sine futuristiske støjeksperimenter åbnede døren til koncertsalen på klem, så gadens larm kunne sive ind, var, når det kom til stykket, den traditionelle komponist, der opførte sine værker på en oplyst scene medens publikum sad passivt hen i mørket. Min kritik mod denne form er enkel: løbet er kørt for komponisten. Komponisten kan sagtens være anarkisten, der tænker alt ud egne positioner. Det er meget vanskeligere at tænke sig en position, hvori man indbygger felttanken, dvs. at man indskrives en potentialitet for andre og konstruerer selve den sociale virkelighed omkring andre mennesker. Og det er meget kompliceret end at tage anarkistens eller Cages position og råbe: Jeg alene, og kun jeg, er komponisten!

Hvis jeg skal være pædagogisk plejer jeg at sige: John Cage. Meget fint. Fantastisk musik og fantastiske ideer. Men han er ligeså stokkonservativ som Beethoven, når det kommer til at forstå sit publikum.